

LA CRISI DE LA COVID 19 A LES ILLES BALEARS

CELESTÍ
ALOMAR

FOTOS DE FAMÍLIA

No-temporada. Si únicament un es regeix per l'estadística de visitants arribats, tindrà molt fàcil fer la memòria turística de l'any 2020: no-temporada. Concepte que res té veure amb la idea de no-lloc; més aviat és antagònic. A pesar del confinament, de les pors individuals i intransferibles, la societat com a referència ha ressorgit amb força inaudita. Si hagués d'escollir una magnitud estadística que expressés aquesta irrupció i, a la vegada, definís la temporada, seria la popularització dels expedients de regulació temporal d'ocupació. La temporada dels ERTO, expedients de regulació temporal d'Ocupació. També, la temporada dels crèdits ICO, Institut de crèdit oficial, per insuflar liquiditat a les empreses. I, des d'una visió més romàntica i literària, l'estiu del 2020 serà el de l'any que ens va tocar rescatar el sector turístic.

La crisi ha posat de manifest la fal·làcia que contenia la màxima del thatcherisme de no more society. Des de la responsabilitat individual de cadascú, només l'esforç col·lectiu ha permès encarar la pandèmia. Aquesta ha estat la primera gran ensenyança del moment. L'Estat, també, ha actuat. S'han mobilitzat xifres mil milionàries de recursos públics per fer front a l'emergència i garantir la subsistència d'individus i empreses. I, en aquesta dinàmica de convivència i acció pública (recursos col·lectius), el sector del turisme ha estat el que més prestacions ha rebut.

La crisi d'activitat provocada per la pandèmia en el sector turístic ha fet que se li volatilitzés el curt termini, que ha quedat únicament en un sinònim d'emergència. Un dia de novembre apareix en premsa el titular "Hotelers i Govern pacten reiniciar el turisme el mes de març [vinent]", en referència a una reunió que s'havia mantingut. Comparteix primera pàgina amb un altre que diu: "La corba de la tardor [de la pandèmia] presenta xifres preocupants". Dies després, Pfizer i BioNTech, a manera de vacuna, fan tornar l'alegria a les borses i l'angoixa comença a escampar al món del turisme. Però moltes incerteses es mantenen amb vista al futur i, en tot cas, la recuperació, llarga i lenta, no portarà a l'escenari anterior a la crisi.

Són abundants els arguments que fan pensar que l'estampa dels hotelers i el Govern decidint quan comença

la temporada propera deixarà en el futur de ser la foto oficial de família. Un curt i mitjà termini turístic vaporós i la tornada a more society obren el diafragma a altres sectors econòmics i agents socials. La presidenta Armenjol, en el debat de política general de la comunitat, citava Piketty en parlar d'"accelerar la transició cap a un altre model". Un turisme diferent (visualització oficial d'un futur amb un nombre menor de visitants), en un model econòmic més diversificat. Síntesi. Tènue acollida mediàtica de l'assumpte. Sembla que encara ha de passar temps per fer coincidir el discurs i la foto de família oficials.

La desturistificació. L'stop contundent de l'activitat turística –la "no-temporada"– ha fet aflorar una fragilitat amagada. Un primer espasa dels empresaris hotelers advertia que a partir d'ara els nous llocs de feina s'hauran de crear fora del sector del turisme. Oracles de la desturistificació del model? Potser; cal no confondre-ho amb negació del turisme. Segons com s'afronti, la desturistificació podria donar peu a un procés de diversificació econòmica o, per contra, feta d'una manera abrupta, podria conduir a l'aparició de nous territoris ignots, similars als produïts per la desindustrialització de grans àrees en el món occidental. Per a un petit tast, recordem la geografia dels guetos de confinament en la segona onada de la pandèmia.

Podria donar-se el cas que les Illes Balears es veiessin immerses en un procés de desturistificació i els anticossos creats pel mateix teixit econòmic i industrial, davant el que alguns podrien considerar un procés febril, conduïssin a continuar atraient un nombre excessiu de visitants. Contradicció evident, però possible, que posaria en perill altres esforços col·lectius que s'haguessin emprès en el marc d'una transició. Recordem que, una setmana escassa després d'haver iniciat una "prova pilot", la incontinència va precipitar l'arribada de turistes a Mallorca a preus de saldo. Les fotografies de disbauxa a la Platja de Palma i a Magalluf escandalitzaren mig Europa. Dis-sortadament, unes fotos de grup ben familiars. El que havia començat bé va acabar en no res.

Darrere les fotografies no hi havia únicament fogositat juvenil incontenible. També hi ha una praxi comercial viciada i perniciososa que el mercat per si sol és incapaç d'eradica. Excessos i desfasament són el final del recorregut

